

ORATIO ALTERA, IN
 scholis Theologicis ab eodem authore ha-
 bita : in qua demonstrat portum tutum & fi-
 dum, in quo acquiescere possint pij ho-
 mines, & de sua salute aeterna so-
 liciti, in miserabili praesentis
 Ecclesiae dissidio.

N miserabili praesentis Eccle-
 siae dissidio, sapienter quaerunt
 homines, qui suae salutis consultum
 volunt, portum aliquem fidum,
 in quo tuto acquiescere possint,
 ne incertarum opinionum procellis semper huc
 illucq; ferantur, & veritatem inquirendi anxio
 studio, inquieti semper iactentur: Quales erant
 fideles illi, quos admonebat Apostolus, ut ado-
 lescerent in virum perfectum, in mensuram aetas
 plenitudinis Christi, & tandem desinerent
 esse paruuli, fluctuantes omni vento doctrinae,
 in nequitia hominum, in astutia, ad circumuen-
 tionem erroris. Ceterum non minore prudenzia
 & sollicitudine prospiciendum est, ne dum
 imago quadam & species quieti & securi por-
 tus ostenditur, errore abripiantur homines
 in voraginem quae eos absorbeat, aut in aspe-
 ros scopulos praecipitentur & illidantur.

Profi-

Oratio

Profitentur scriptores quidam huius tempe-
statis, se post multam, longam ac diligentem in-
quisitionem, reperisse expeditam rationem, quo
pacto vera pietatis studiosus (durante isto Ec-
clesia dissidio) securè se gerere in quavis natio-
ne aut regione possit, atq; experientia duce &
magistra se post varias fluctuationes, portum se-
curum reperisse sibi gratulantur, in quem velut
in azylum quoddam, ac fidam firmamq; statio-
nem se recipere tuto possint. Quem etiam omni-
bus pietatis studiosis fluctuantibus, & incerta-
rum opinionum procellis adhuc iactatis, ipsiam
diuino beneficio superatis fluctuum & vnda-
rum varijs procellis in tuto constituti, magna
cum benevolentia, veluti nauta post multa pe-
ricula tandem in portum securum inuecti, com-
monstrare & commendare satagunt. Quoniam
igitur non sine multorum applausu, non satis di-
ligenter rem tantam considerantium, eiusmodi
scripta excipiuntur, operæ pretium mihi fa-
cturus videor, si, quantum patietur temporis
angustia, in presentis & proximè sequenti
vesperiarum scholastica celebritate, & disputa-
tione demonstrauero, ab his Ducibus & Magi-
stris non portum securum ostendi, sed potius vn-
dosam voraginem qua demergat incautos &
absorbeat: nec aliam prorsus esse tutam, firmam,
atque

atque securam arcem, ad quam in quavis Ecclesia tēpestate pietatis studiosus confugiat, quam eam, que à priscis & eruditissimis viris ac maioribus nostris iam olim studiosè tradita, & salutis sue studiosis commendata est.

Igitur ratio, quam in controuersis religionis tenendam hi duces proponunt, eiusmodi est.

Quisquis, inquit, fundamentum religionis, quod breuissimo illo fidei symbolo, quod ab Apostolis traditum est, continetur, firmiter retinet, & capiti Christo per rectam de Christo fidem coniungitur, & per charitatis & pacis vinculum, reliquo Ecclesie corpori connectitur, is (etiam sententijs quibusdam, que sint extrafundamentum illud, & substantiam religionis in breui illo symbolo comprehensam, quamuis etiam ad integritatem & perfectionem fidei pertineant, & ritibus quibusdam discrepet) is demum, inquit, verè, purèque catholicus est, & portum reperit, in quo feruente contentiosum & inquisitionum astu, securè conuiescat. Totus enim Christus, caput, inquit, est & corpus. A capite verò non receditur, nisi per falsam & impiam de capite Christo doctrinam. A corpore, quod est Ecclesia, per solam charitatis defectionem. Propter sententiarum itaque quarumlibet & opinionum

Propositio doctrina.

Summa doctrina que suscipitur ex cutiendas

Oratio de officio pij viri

diuersitatem, que modo non pertineant ad capitales illos & fundamentales religionis articulos, in breui symbolo comprehensos, si modo pax inter dissentientes conseruetur, neminem extra Ecclesiam fieri existimant.

Hereticos proinde eos demum censendos, qui per impiam, & scripturis sacris dissentaneam de capite Christo doctrinam, à capite Christo recedunt. Schismaticos verò eos demum, qui propter propriarum opinionum immoderatum amorem, & pertinacem atque animosam persuasionem, à societate, pace, & communione aliorum diuersum sentientium se separant. Ecclesia enim inquit, ab ipso fundamento, quod est Christus, pro nobis mortuus & resuscitatus, est imāda est: in quo fundamento quisquis stabilis consistit, & vinculum pacis cum alijs seruat, is demum directam regiamq; viam salutis tenere censendus est, etiamsi in sententijs quibusdam ab alijs dissideat, que ad puritatem quidem & sinceritatem recte doctrina, non tamen ad substantiam religionis pertineant.

Humana quadam beneuolentia, & studio quodam in speciem pio pacificationis Ecclesia, duci & commoueri isti stationis secure commonstratores videntur, dum intra Ecclesia retia (extra quam rectè intelligunt nemini salu-

salutem esse posse) omnes, quamlibet in reli-
quis inter se dissentientes, conclusos volunt,
qui modo rectam de Christo mortuo & resus-
citato fidem firmiter tenent, & pacem cum
ijs à quibus dissident, conseruant. Sed humana
ista beneuolentia, & indiscretum pacificatio-
nis studium quàm fallat hqs magistros, iam ostē-
damus.

Cum olim diuus Augustinus pro viribus
quas à Domino acceperat, Pelagij & Celestij,
gratia Dei (quæ est per Iesum Christum) ini-
micorum pestiferam doctrinam magna dilige-
tia redarguisset, eò tandem confugerunt gratiæ
Christi aduersarij, Pelagius & Celestius, vt
dicerent: quæstiones, de quibus inter ca-
tholicos patres & ipsos disceptabatur, præter
fidem esse, & liberarum inquisitionum rem
& disputationem agitari, non hæreseôn. Post
multa, inquit venerabilis ille doctör, que
aduersus illum errorem, gratia Dei (que est
per Iesum Christum Dominum nostrum)
inimicum, scribendo disputare potuimus, nunc
illud oportet excutere, quòd volentes hæreseos
astuè inuidiã declinare, asserüt istam præter fit
dei periculũ esse quæstionẽ, vt videlicet, si in ea
fuerint exorbitasse cõiecti, nõ criminaliter, sed

V ij quasi

Confutatio
propo-
sita do-
ctrinæ.

Lib. 2. de
pecc. orig
cap. 22.

Oratio de officio pij viri

Aug. de
vinitate
Ecclesie.
In eodem
li. cap. 23.

quasi ciuilitur errasse videantur. Sic enim Celestius de apud Carthaginē gestis ecclesiasticis est locutus. Iā, inquit, de traduce peccati dixi, quia intra catholicam constitutos, plures audiui destruere, nec non & alios astruere, licet questionis res sit ista, nō haresis. Et in libello quem Roma dedit, cum fidem suam à trinitate vnius deitatis, vsque ad resurrectionem mortuorum, de quibus eum nullus interrogauerat, & vnde illi nulla questio mouebatur, quā tum dicere libuit, explicasset, vbi ad id quod agebatur eius sermo peruenit: Si qua verò, inquit, prater fidem questiones nata sunt, de quibus esset inter plerisque contentio, (vt de traduce peccati: de causa propter quam baptizari deberent infantes, &c.) non ego quasi auctor alicuius dogmatis definita auctoritate aliquid statui, sed ea qua de Prophetarum & Apostolorum fonte suscepi, vestri Apostolatus offerimus improbanda iudicio, vt si forte (vt hominibus) quispiam ignorantia error obrepserit, vestra scientia corrigatur. Nempe perspicere licet, inquit Augustinus, id eum egisse pralocatione premissa, vt si quid in illo apparuisset erroris, non in fide, sed in questionibus qua sunt prater fidem videretur errasse: vbi etsi corrigendus est error, non tamen tanquam haresis condemnandus: & qui correptus fuerit

vis, ita dicatur errare, ut non tamen hæreticus indicetur. Sed multum eum (inquit doctissimus Augustinus) ista fallit opinio. An non istis similes sunt, qui post diuturnam & laboriosam de plurimis, usque præcipuis religionis Christianæ dogmatibus disceptationem, inquisitionem, & contentionem, tum catholicorum contra sectarios, tum sectariorum ipsorum inter se mutuò, eò nunc tandem omnem rem & disputationem astutè deducunt, ut dicant, ea tantùm dogmata, ad fidei substantiam & necessitatem pertinere, quæ in brevi symbolo, quod ex Prophetarum & Apostolorum fontibus desumptum est, disertè exprimuntur, atque eos qui à Trinitate unius Deitatis, usque ad resurrectionem mortuorum fidem consistentes, in Christum credunt, mortuum & resuscitatum, probè Catholicos esse, & à schismatis etiam nota liberos, si modo vinculum pacis cum reliquis fidelibus conseruent, & nullam credentium in Christum societatem odiosis contumelijs insectentur, aut ab ea se separent: scilicet hac ratione (si superis placet) inter catholicos deputandi, & inter Ecclesiæ membra censendi erunt Lutherani, quia in Christum credunt, passum & resuscitatum: & Calviniani, quia Christum

Oratio de officio pij viri

mortuum & resuscitatum discretè confitentur: si modo vinculum pacis tum inter sese, tum cum alijs fidelibus conseruent.

Henr.
Artho
pæus in
defens.
catechis
mi lo.
Mōhemij

Ex his magistris vnusquispiam de componēdo dissidio Eucharistico agens, quo sectarios grauitè inter se collidi agnoscit & dolet: De eucharistia, inquit, sacramento hoc inconcusè tencamus, offerri & exhiberi in sacra cœna, verum corpus & sanguinem vescentibus. De modo autem presentia Christi, vtrum in sacramento verè, realiter, substantialiter, ac corporaliter adsit: an verò tantum spiritualiter, item vtrum realiter & corporaliter sumatur, an tantum per fidem spiritualiter, placidè & amicè conferamus, via sçq; concordis sententia, seruatò interim vinculo pacis, queramus: pestiferam verò illam contentionem de modo presentia corporis abijciamus: ille quoque quæstiones de transsubstantiatione, siue conuersione panis in Corpus Christi, & vini in sanguinem. Item vtrum sicut boni, ita & mali sacramento communicent: Denique vtrum in actione tantum sacramentali adsit, substantialiter presens Christus: an etiam post sacramentalem actionem perseueret presens panis & vini symbolis, tanquam ad religionis necessitatem & substantiam non pertinentes, & minime neces-

necessaria, silentio obruatur. quam doctrinam à magistro suo Philippo hausisse videtur. Is enim in ultimo vite sue scripto, tanquam in testamento suo, ita scripsit ad comitem Palatinum Rheni, Electorem Fredericum: In controuersia de sacramento cœnæ, optimum, inquit, fuerit retinere verba Pauli: Panis quem frangimus, participatio siue communicatio corporis est: hoc est, inquit, qua fit consociatio cum corpore Christi, ea autem sit in usu, & quidem non sine cogitatione, ut cum mures panem edunt. Adest enim filius Dei in ministerio euangelij sui, & ibi certò est efficax in credentibus, ac adest, non propter panem, sed propter hominem. Et in his veris consolationibus, facit nos sibi membra, & testatur se corpora nostra viuificaturum esse.

Philippi
melætho
nis viti
mū scri
ptū tan
quā testa
mentum
de Eucha

Berenga
rius de
cœnæ in
stitutione

Ille verò quæstiones, an sit corpus in pane, an in speciebus panis, an fiat aliqua conuersio, aut transsubstantiatio panis aut vini, reijciantur, quæ erudite vetustati ignota fuerunt. Hanc veram & simplicem doctrinam de usu & fructu cœnæ, suffecerit, inquit, p̄ys retinere.

An non hi magistri hæreseos notam astutè declinare volentes, palam affirmant quæstionem de presentia reali & corporali corporis Christi in sacramento, non fidei quæstionem esse,

Oratio de officio pij viri

esse, & posse adhuc citra fidei periculum de ea in
vitramuis partem cū pace inquiri & disceptari.

Berēgarij
condem-
natio.

Quam doctrinam si recipimus, atque in ea,
tanquam in portu quodam tuto, dū hereses Ec-
clesiam perturbant, acquiescimus, Berengariū
illum propter cuius de Eucharistia doctrinam,
circiter annum millesimum et quinquagesimū à
Christo nato graues in Gallia motus & pertur-
bationes extiterunt, immeritò Ecclesie commu-
nionem abdicatum fuisse sentiamus necesse est.

Berenga-
rius dam-
natur.

Quem primum à Pontifice Leone nono, in con-
cilio Vercellensi; postea à Victore secūdo in cōcilio
Turonēsi; deinde à Nicolao secūdo, in cōcilio Ro-
mano, cētū & triginta vnus Episcoporū, & po-
stremò à Gregorio septimo in altero Cōcilio Ro-
ma celebrato, aeterno anat hemati addictū fuisse
constat, quādiu in sua de eucharistia doctrina
perseueraret. Quānā autem fuerit eius doctri-
na, ob quam à communionem catholica abdicatus
est, superuacancum fuerit prolixius recitare. Et
postea in celeberrimo illo & œcumenico Late-
ranensi concilio, sub Innocentio tertio quadrin-
gēti Episcopi, cū septuaginta Archiepiscopis istas
de sacri altaris sacramento questionēs, nihil du-
bitauerūt definire ad fidei necessitatē, et substā-
tiam pertinere. Vna tantum, inquirunt, est fide-
lium Ecclesie, extra eandem nemo ullo pacto
saluari

Cōcil La-
teranēsis
sententia
de propo-
sitis sen-
tentijs.

saluari potest, in qua ipse Iesus Christus, Sacerdos & oblatio est: cuius corpus & sanguis in sacramento altaris, sub panis & vini speciebus verè continentur, cum panis in corpus, & vinum in sanguinem per diuinam virtutem transsubstantentur. Quæ definitio in Concilijs œcumenicis posterioribus, Constantiensi, Basiliensi, Florentino, & postremò Tridentino, manifestè & incunctanter repetita est. Quare studium illud pacificandæ Ecclesiæ, & faciendæ concordia, nõ modò inane, sed & perniciosum religioni existimandum est, quo quicquid extra fidem in Christum Ecclesiæ caput in quæstionem venit, extra fidei necessitatem & substantiam esse assertitur, & ad opiniones ac sententias rejicitur: in quibus cuius citra hæreseos periculum cum pace liberè dissentire ab alijs liceat.

Quod sicut modò in vna specie quæstionum, qua sunt de sacratissimo altaris mysterio, luculenter ostensum est: ita & in quæstionibus alijs innumeris, ad pietatè & religionem pertinentibus, demonstrare non foret difficile, si temporis præsentis ratio sineret. Nam si hæseses, quas scriptores Ecclesiastici, & præsertim Philastrius, Epiphanius, & Augustinus, iam inde ab exordio Ecclesiæ studiose collegerunt, recensere libeat, plerasque sententias hæreseos notatas
 (qua

Ostenditur falsitas propositæ sententiæ ex vanis definitionibus Ecclesiæ.

Oratio de officio pij viri

- (que tamen ad Christum ecclesie caput minime
 pertinet) clarissime cernere licebit. An Taciani,
 siue Eucratite, qui nuptias danabant, atq; eas, pa-
 res omnino fornicationibus, alijsq; corruptioni-
 bus faciebant, nec in suorū numerum recipiebāt
 coniugio utentem, siue marem, siue feminam,
 nec vescabantur carnibus, sed eas abominaban-
 tur, circa Christi capitis Ecclesie mysteria er-
 rabant? Quid Cataphruges, siue Montanista,
 qui secundas nuptias pro fornicationibus habēt?
 Quid Cathari, qui & ipsi secundas nuptias non
 admittunt, pœnitentiam denegant, Nouatum
 sectantes, unde etiam Nouatiani appellantur?
 Quid Apostolici, qui se isto nomine arrogantis-
 simè vocauerunt, eò quòd in suam communi-
 nem non reciperent utentes coniugibus, & res
 proprias possidentes? Quid Originiani, qui mul-
 ta de purgatione & liberatione, ac rursus post
 longum tempus, ad priora mala reuolutione ra-
 tionalis vniuersa creatura, vanissima impietate
 fabulati sunt? Quid Aquarii, qui aquam offerunt
 in poculo Sacramenti, non illud quod omnis Ec-
 clesia? Quid Donatista, qui cùm Ecclesie catho-
 lica vniuersa placuisset, nec in ipsis hæretici,
 baptisma commune rescindere, audebant re-
 baptizare Catholicos?
 Quid Iouinianista, qui omnia peccata (sicut
 Stoici
- Taciani siue Eucratite.**
- Cataphruges.**
- Cathari.**
- Nouatiani.**
- Apostolici.**
- Originiani.**
- Aquarii.**
- Donatista.**
- Iouinianista.**

Stoici Philosophi) paria esse dicebant: nec posse peccare hominem, lauacro regenerationis semel accepto: nec aliquid prodesse ieiunia, vel à cibis aliquibus abstinentiam? Qui virginitatem sanctimonialium, & continentiam sexus virilis in sanctis eligentibus cælibem vitam, coniugiorum castorum meritis adæquabant. Qui non propter aliquod apud Deum maius meritum, in regno vite perpetue comparandum, sectandam continentiam: sed propter presentem necessitatem, ne homo conjugales patiatur molestias, docebant? Quid Heluidiani, qui Mariæ virginitati contradicunt?

Heluidiani,
ni,
Pelagiani

Quid denique Pelagiani, negantes paruulos secundum Adam carnaliter natos, contagium mortis antiquæ sua natiuitate contrahere: ipsum quoque Adam, etiamsi non peccasset, fuisse corpore moriturum: neq; mortuum esse merito culpe, sed conditione naturæ? Quid queso? An isti omnes, quos orbis catholicus constanter & perpetuò hæreseos condemnauit, impiam, & scripturis sacris dissentaneã de Christo Ecclesie capite doctrinam tradiderunt cum Cerdonianis, cum Marcianistis, cum Sabellianis, Paulianis siue Samosatensis, cū Photinianis, Manichæis, Arrianis, cum Macedonianis, Apollinaristis, qui de Christi, vel diuina, vel humana

Oratio de officio pij viri

humana natura, impia deliria, proprio spiritu
commenti sunt?

Iam si quis de Christo capite piam & scriptu-
ris sacris consentaneam doctrinam professus, de
Christi corpore Ecclesia falsas & scripturis dis-
sentaneas sententias, animose & pertinaciter
teneat & defendat, ut verbi gratia: Ecclesiam,
cui promissus est spiritus sanctus, & Christi con-
tinua presentia usque ad consummationem secu-
lorum, esse certum hominum, electorum tantum
& predestinatorum: aduersus quem porta inferi
non preualebunt: aut Ecclesiam, quæ est col-
umna & stabilimentum veritatis, non esse
multitudinem hominum, hominibus conspicua-
m, & certam: denique Ecclesiam Catholicam
nullum dogma recipere, ac fide tenere extranea
quæ in scriptis Prophetis & Apostolicis dis-
sertè expressa sunt: an sic de Ecclesia Christi sen-
tiens, Catholicus habendus erit, & ab hereses
nota & labe vindicandus, propter rectam fi-
dem, quam de Christo capite habet?

August.
quæst. 11.
super
Mathæ.

Longè alia tradita est doctrina ab eruditis-
simo Augustino, cum plerisque alijs in locis, tum
presertim in questione undecima super Mathe-
um: Qui falsa, inquit, de Deo credit, vel de qua-
uis parte doctrinæ, quæ ad fidei pertinet adifi-
cationem, ita ut non quarentis cunctatione
temperet

temperatus sit, sed inconcussè credentis, nec omnino scientis, opinione atque errore discordans, hereticus est: & foris est animo, quamuis corporaliter intus esse videatur. Ex quo paucis interpositis colligit, eos qui credunt, & inconcussè tenent, Deum ijs etiam qui in magna iniquitate usque in finem vitæ perseverant, tantum quia Ecclesiæ unitatem non sincera dilectione, sed magis pœnarum timore, tenuerunt, veniam daturum, inter hæreticos numerandos esse. Quem errorem ad Christum Ecclesiæ caput non pertinere, luce meridiana clarius est. Rursus contra

Aug. contra Don.
libro 4

Donatistas, agens de errore eorum qui animosè contendebant rebaptizandos eos, qui ab hæreticis baptizati ad ecclesiam Catholicã veniebant: Qui, inquit, manifestata sibi doctrina catholica fidei resistere maluerit, & illud quod tenebat elegerit, hunc hæreticum dico. Et de ciuitate Dei: Qui in Ecclesia Christi morbidum aliquid prauumque sapiunt ac sentiunt, (non de capite tantum Christo) sed omnino in Ecclesia Christi morbidum quiduis sapiunt ac sentiunt, si correpti, ut rectum, sanumq; sapiant, resistunt contumaciter, hæretici sunt.

De ciuit.
Dei li. 18.

Postremò in libro de hæresibus: Audent etiã, inquit, Donatista rebaptizare Catholicos, ubi se amplius hæreticos esse firmanunt, cum Ecclesiæ uni-

Aug. lib.
de hæresi.

Oratio de officio pij viri

si uniuersa Catholica placuerit, nec in ipsi
haereticis baptismum commune rescindere. Et
libro secundo contra Cresconium: In eo, in-
quit, vos haeretici estis, quod eos qui nobis-
cum habent unum baptismum, tamen rebapti-
zatis.

Lib. 2. con-
tra Cresco-
nium

Ex quibus perspicue discimus, non eam tan-
tum doctrinam ad fidem pertinere, quae circa
Christum caput Ecclesiae versatur: sed eam
omnem, quae ad fidei Catholicae & religionis a-
dificationem & pietatem spectare non dubi-
tatur.

Vincen.
Lirinen.
contra pro-
phanas haereseon
nouationes.

Unde erete & erudite scripsit Vincentius Li-
rinensis in libro illo eruditissimo contra prophas
omnium haereseon nouitates: Vim ratio-
nemque nominis Catholici omnia uniuersaliter
comprehendere, quae quidem ad Christiana
religionis pietatem & adificationem pertinere
dignoscuntur.

Sed quid ad hanc rem confirmandam diu-
us verba profundimus, quando videmus se-
ctarios ipsos humanam & plausibilem istorum
magistrorum sententiam non probare, imo pa-
lam rejicere, & improbare, dum sibi mutuo ha-
reseos notam audacter & confidenter inuicem
& exprobrant, non propter sententias diuersas,
quae ad Christum caput Ecclesiae, sed quae ad
sacramen

Sacramentorum rationem & administratio-
nem diuersam pertinent. Testatur ipse Ioannes
Calvinus, cum graui aduersus Westphalum Ioa-
chimum stomacho & indignatione, in vltima
ad eũ admonitione, permittere sibi passim West-
phalum illum (qui se Germanum Lutheranum,
non degenerem Confessionistã profitetur) vt fi-
deies Christi ministros, Calvinistas videlicet, si
Dijs placet, & Sacramentarios, quia ab ipso in
sententiã de reali & corporali presentia corpo-
ris Christi in sacramento dissentiuunt: hereticos,
impios & blasphemos vocitet: contraque illos
tanquam hereticos quã acerrimè pugnandum
esse contendat.

Calvinus
in vltima
admonia
tione ad
West-
phalum;

Cum igitur ipsi sectarij sese mutuo propter
impios errores, qui ad Christi capitis mysteria
non pertinent, à vera Christi Ecclesia separare
non dubitant, vanus & irritus eorum labor est,
qui studio quodam pacificandi dissidentes Ec-
clesias nouam rationem excogitant, qua omnes
in Ecclesia Christi esse deputentur, qui veram
& sinceram de Christo capite doctrinam firmi-
ter retinentes, depositis mutuis odijs & insecta-
tionibus pacem inter se conseruant.

Ceterum quibusnam rationibus suã sententiã
statuere conantur hi duces & magistri, & por-
tus tràquilli, si Dijs placet, comōstratores, in quo
feruente

Solutio
obiectio
nis.

Oratio de officio pij viri

feruente astu contentionum & questionum de religionis doctrina tutò conquiescere liceat, iam paucis audiamus.

Ratio 1. Scriptum est, inquiunt: Prope est verbum in ore tuo, & in corde tuo, hoc est, verbum fidei Rom. 10. quod predicamus: quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris, quòd Deus illum suscitauit à mortuis, saluus eris. Itē: In hoc cognoscetur spiritus Dei. Omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui soluit Iesum, ex Deo non est: & omnis qui credit quòd Iesus est Christus, ex Deo natus est. Paulus quoque testatur, fundamentum Ecclesie esse Iesum Christum: Secundum gratiam Dei, inquit, quae data est mihi, vt sapiens architectus, fundamentum posui, alius autem superadificat. Fundamentum aliud nemo potest ponere, prater id quod positum est, quod est Christus Iesus.

Responso Respondemus. Ex istis scripturarum testimonijs perperam intellectis, iam olim non heretici modò, erroris sui patrociniū desumpserunt: verum etiam mali catholici, inanē salutis spem, per solam fidem in Christum sibi promiserunt.

De verb. Apost. sermo. 33. Videmus, inquit Augustinus, multas hereses confiteri Christum in carnem venisse, & tamen eas non possumus dicere esse ex Deo.

Atque

Atq; de Arrianis quidem, de Eunomianis, Sabelianis Photinianis, & Macedonijs, facile, inquit, fuerit conuincere, quòd non confiteantur Iesum Christum in carne venisse. Nā hi omnes non hoc de Christi persona sentiunt, quod habet Catholica doctrina: Verum de Donatistis & Pelagianis, inquit, difficilior est questio, qui hoc consententur, quod Catholici, vnigenitum filium, aequalem Patri, eiusdem substantiæ, æterno coæternum, in carnem venisse: Sed dicendum est, inquit, eis: Verbis quidem confitemini, Christum in carne venisse, sed factis negatis. Aliquis enim negat factis: non omnis qui negat, verbo negat. Audi Apostolum:

Ad Titū
prim. cā.

Omnia munda mundis, immundis autem & infidelibus nihil est mundum, sed polluta sunt eorum mens & conscientia. Consententur se nosse Deum, sed factis negant. Dum enim superbiunt, & schismata faciunt, factis negant Christum in carnem venisse: vnitatem quippe amat Christus, & propter eam commendandam in carnem venit, quam illi diuidunt.

Pelagianista quoque videtur quidem confiteri, Christum in carne venisse, sed ipse quoque discussus inuenitur negare. Christus enim in carne venit, qua similitudo esset carnis peccati, non autem caro peccati.

X
verba

Oratio de officio pij viri

verba sunt : *Misit Deus filium suum in similitudinem carnis peccati, non in similitudinem carnis, quasi caro eius non esset caro, sed in similitudinem carnis peccati, quia caro erat, sed peccati caro non erat. Iste autem Pelagius, carnem omnis infantis, carni Christi conatur æquare, & quod carni Christi proprium est, alijs commune facit. Et si ad hunc modum haereses reliquas discutiamus, comperiemus, inquit doctissimus Augustinus, quòd omnes haeretici negant Christum in carne venisse, quia vel hoc de persona Iesu Christi, eiusque carne sentiunt, quod Catholica fides damnat: Vel si lingua aut verborum strepitu hoc consentunt, quod Catholicum est, factis tamen & opere negant. Sic sanè qui in quavis parte doctrina, qua ad fidei vel pietatis adificationem pertinet, suum proprium sensum, Catholica Ecclesie sensui & consensui anteponit, aut contra Ecclesie sensum & consensum suo iudicio innixus, negat ad fidei substantiam & necessitatem & adificationem pertinere, quod ad eam pertinere communis Ecclesie sensus astruit: conuincitur factis negare Christum in carnem venisse, cum unitatem, propter quam commendandam Christus venit in carnem, per superbiam proprii sensus scindat & diuidat.*

Porro

Porro quod dicit *Apostolus*: Si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, hoc est, si profitearis voce perfectum incarnationis mysterium, agnoscendo & diuinitatem & humanitatem in verbo incarnato: hoc est, si confitearis Iesum, verum hominem & verum Deum, & in corde tuo credideris, quod Deus illū suscitauit à mortuis, saluus eris: non ita accipiendum est, quasi sufficiat ad salutem, voce & ore confiteri verbi incarnati arcanum, quod corde creditur, nec sit opus factis quoque & opere id confiteri: sed id docere intelligendus est *Apostolus*, quod ad salutem non sufficiat, corde credere mysterium incarnati verbi, mortis eius, resurrectionis & glorificationis: sed necessarium sit fidem rectam corde conceptam, intrepida charitate coram alijs testari.

Postremo non qualemlibet fidem commendasse existimandus est *Apostolus*, quando dixit: Si in corde tuo credideris, quod Deus Iesum suscitauit à mortuis, sed eam que per dilectionem operatur. Quod multis locis eruditè & prolixè ostendit *Augustinus*: Hoc, inquit, est credere, quod Iesus est Christus, quodq; Pater suscitauit eum à mortuis: credere quomodo Christiani credunt, qui non solum

Aug. in
canon.
Ioan.
Episto.

X y nomine

Oratio de officio pij viri

nomine Christiani sunt, sed factis & vita non quomodo credunt Dæmones, nam & dæmones credunt, & contremiscunt. Fides enim Christiani cum dilectione est, dæmonis autem sine dilectione. Quin profecto, si ad speciem tantum Paulina sententia attendis, Schismaticus Donatista, cum nullam de Christo falsam & impiam habeat sententiam, & veram in Christum fidem ore quoque profiteatur, ad Ecclesiam, tanquam eius membrum pertinere conuincetur: imò & salutis spem non correcto schismate habere. De pacis enim vinculo cum reliquo corpore conseruando nihil disertè exprimit Apostoli sententia.

Aduerte
Lector.

Secunda
obiectione.
Aug. de
vnitate
eccl. ca. 4.

Iterum obijcitur Augustini doctrina in libro de vnitate Ecclesia, capite quarto: Totus Christus caput & corpus est, quicumque de ipso capite ab scripturis sacris dissentiunt, non sunt in Ecclesia. Et rursus: Quicumque de ipso capite scripturis sacris consentiunt, sed vnitati Ecclesia non communicant, non sunt in Ecclesia: quia de Christi corpore, quod est Ecclesia, ab ipsius Christi testificatione dissentiunt. Ex qua doctrina consequi ipsis videtur, quòd hi demum sunt extra Ecclesiam, qui de Christo capite à scripturis sanctis dissentiunt, vel Ecclesie vnitati non communicant.

Respon-

Respondeamus verissimã esse venerabilis patris Responso
 Augustini doctrinam, tam eos qui de Christo
 capite à scripturis sacris dissentiunt, quàm eos
 qui Ecclesie unitati non communicant, non esse
 in Ecclesia, neque esse Ecclesie membra: sed
 non continuo ex eo consequens esse, vniuersos
 qui de Christo capite scripturis consentiunt, &
 cū reliquis pacis vinculū seruant, etiamsi in alijs
 quibuslibet sententijs, ad Christum caput non
 pertinentibus, ab alijs dissentiant, esse in Ec-
 clesia. Fieri enim potest, vt propter opinio-
 nes, sententijs, quæ ad fidei adificationem per-
 tinere in Ecclesia catholica dijudicantur, con-
 trarias, & pertinaciter ac animosè defensas
 contra sensum & consensum Ecclesie, ab Eccle-
 sia sint separati. Quin si rectè & exactè res
 æstimetur, non sunt iudicandi unitati Eccle-
 sie communicare, & vinculum pacis cum ea
 seruare, qui sententijs vel ab Ecclesia definitis,
 & concordie Ecclesie consensu receptis superbè
 & animosè proprias opiniones anteponunt.

Tertiò valde urgent sententiam Augustini, Tertia
obiectio.
 in Epistola quadragesima octaua ad Vincentium
 Donatistam, in qua laudat beati Cypriani &
 collegarum eius moderationem, qua Episcopos Aug. epi.
48. ad Vin-
cen. Do-
natistam.
 quosdam (qui mæchis pacem dandam esse nega-
 bant, & pœnitentie locum in totum contra

Oratio de officio pij viri

adulteria clauderant) intra unitatis tamen
retia tolerauerunt, propterea quod à coepisco-
porum suorum Collegio, qui pœnitentibus ad-
ulteris rectè pacem dabant, non recesserunt,
sed vinculum pacis cum illis retinuerunt: nec
Ecclesia catholica unitatem, vel duritia, vel
censuræ suæ pertinaci obstinatione ruperunt:
cum tamen tam impia, tam immanis & cru-
delis (ut inquit diuus Augustinus) sententia
verissima sententiæ contradiceret, pœnitenti-
bus adulteris pacem dandam esse. Ex quo
consequi videtur, quod qui se ab Ecclesia com-
munionem non separat, pacis & concordia vin-
culum cum ea retinens, non sit censendus ab
Ecclesia separatus, etiamsi fortè in impio aliquo
errore, & etiam sacris scripturis manifestissi-
mè contrario versetur. Vnde & illud dili-
genter considerandum aiunt, quod legitur apud
eundem beatum Augustinum, de unico baptis-
mo contra Epistolam Petiliani: Cum Step-
hanus Romanus Pontifex non solum non rebapti-
zaret hæreticos, verum etiam hoc facientes,
vel ut fieret decernentes, excommunicandos
censuisset, Cyprianum tamen contrarium & fa-
cientem & decernentem, propter unitatis pa-
cem, in Ecclesia permansisse.

Aug. de
unico ba-
ptismo,
cōtra Pe-
til. ca. 14.

Responſio

Respondemus, nos sanctissimi & doctissimi
patris

patris Augustini doctrinam, æquitate & moderatione Christiana temperatam amplecti & venerari, qua docet, ne propter sententias quidē, quæ sunt fidei & scripturis sacris contrariæ, illico ab Ecclesia separandum aut præcidendū quem libet errantem, nisi manifestata a ipsi prius doctrina catholicæ fidei, resistere adhuc animosa pertinacia maluerit, & illud potius tenere quod semel elegerit, quā veritati manifestata acquiescere: At verò eum, qui vel notissimis & apertissimis scripturarum testimonijs contradicit, nec in aliqua diuinarum scripturarum obscuritate fallitur, aut qui quod in ipsa totius orbis unitate discussum, consideratum atque firmatum est, recipere recusat, incunctanter & confidenter hæreticum pronuntiat, & ab ecclesia separatum, libro secundo contra Parmenianum: De ijs, inquit, qui ab ecclesiæ unitate separati sunt, nulla iam questio est, quin iam habeant, & dare possint, hoc enim in ipsa totius orbis unitate discussum, consideratū, perfectū atque firmatum est. In eo ergo vos Donatista, inquit, hæretici estis, quod eos qui nobiscum habent unum baptisma, rebaptizatis. Et in libro de hæresibus: Audent, inquit, Donatista rebaptizare Catholicos, ubi se amplius hæreticos esse firmarunt, cū Ecclesiæ uniuersæ

Lib. 2. c. 89
tra Parm.
cap. 13.

Aug. lib.
de hære.

Oratio de officio pij viri

capite 18.

Catholica placuerit, nec in ipsis hereticis baptisma commune rescindere: Et de baptismo contra Donatistas, libro primo. Restat ut hoc de baptismo extra Ecclesiam accepto, pie credamus, quod iam vniuersa ecclesia à sacrilegio schismatis remota, custodit. In quatenus aliud alij, & aliud alij salua pace sentirent, donec vniuersali Concilio vnum aliquid eliquatum, sincerumque placuisset, humana infirmitatis errorem cooperiret charitas unitatis, nec nos ipsi tale aliquid auderemus asserere, nisi vniuersa Ecclesia concordissima auctoritate firmati.

Vides duo docere Augustinum. In questionibus obscuris, errorem etiam qui Catholica fidei aduersatur, humana infirmitati, salua quidem pace, adscribendum, donec vniuersa ecclesia concordia auctoritate veritas est patefacta: Postea verò quàm in legitimo ecclesia Concilio veritas satis manifestata, ab ecclesia communionem separatam, & hereticum censendum esse, quisquis veritati ad fidei adificationem pertinenti iam manifestata, suo proprio sensu resistit & contradicit.

Id quoque diligenter considerandum est, quòd Nouati illa doctrina, pœnitentibus lapsis non esse pacem dandam, auctore Eusebio Casariensi

rienti libro 6. historia Ecclesiastica damnata Lib. 6.
 sit sub Cornelio Pontifice, beati Cypriani cõtem- cap. 34.
 poraneo, in concilio Roma coacto, centum &
 quinquaginta Episcoporum, & totidem presby-
 terorum, & multò plurium diaconorum. Ex
 quo intelligere licet, antecessores illos Cypriani,
 duros & crudeles, (ut ait Augustinus) episco-
 pos, nondum habuisse manifestè definitam Eccle-
 sia sententiam de pace danda lapsis, & præser-
 tim adulteris pœnitentibus: sed ea de re que-
 stiones per homines arrogantes, Montanum,
 & postea Nouatum, in Ecclesia motas & agita-
 tas fuisse. Quas postquam Fabianus & Corne-
 lius definitione manifesta sustulerunt, tanquã
 heretici ab ecclesia communionem amputati sunt,
 qui in sua obstinatione perstiterunt. Heretica
 est, inquit Cyprianus in illa epistola, in qua suo-
 rum antecessorum durã illã cõsurã cõmemorat, in-
 stitutio & inefficax, & vana traditio, hortari
 ad satisfactionis pœnitentiam, & subtrahere
 de satisfactione medicinam. Idem olim vsue-
 nisse, in questione illa, (an qui in Ecclesia bap-
 tizantur Christi lauacro, nec ab ea vllò schismate
 vel heresi praciduntur, si in grauibus sceleribus
 vsque ad ultimũ diem persenerent, propter fi-
 dem constanter retentam salui sint futuri, sed
 per ignem), videre licet apud eundem Augu-
 stinum

Oratio de officio pij viri

stinum in Enchiridio de fide & operibus, questione undecima super Matthaum: denique in libro 21. de ciuitate Dei, ac plerisque alijs locis.

Animaduertendū est & illud vigilāter, beatum patrem Augustinum, antecessores illos Cypriani, qui pacem dandam mæchis non putauerunt, & in totum pœnitentia locum contra adulteria clauserunt, impietatis, & immanis atq; obstinati erroris palam reos facere, eò quòd veritati manifestæ, quam Ecclesia tenebat, dura crudelitate contradicebant: propter quam, cùm ad littus perducta sagena esset, à iustis essent separandi. Cōsidera diligenter quod dicit obstinati erroris, qui error heresim denotare solet. Vnde quod dicit, Cyprianum obstinati erroris Episcopos intra retia Ecclesia tolerasse, quo sensu approbet, intelligi potest: nempe quo alicubi hereticos in magna domo, nempe Ecclesia, esse interpretatur.

Porro quod adducitur de Stephano, non solū nō rebaptizante eos qui ab hereticis baptizati erāt, sed etiā excōmunicāte eos qui vel id facerent, vel ut ab alijs fieret decernerent, Cyprianū tamen contrarium & facientem & decernentem in unitate pacis permansisse, ipse Augustinus satis diligenter tractauit & discussit.

Lib. 1. cōtra Don. cap. 8.

Fuit

Fuit, inquit, de baptismo dubitatio, & qui di-
 uersa ab eo senserunt, in unitate manserunt: Sed
 ea dubitatio, procedente tempore, sublata est, &
 questionis veritas eliquata & declarata per
 plenarium totius orbis concilium: post Cypriani
 quidem passionem, sed antequam nos nati esse-
 mus. In ea igitur questione cum aliud alij, aliud
 alij salua pace sentirent, donec vniuersali conci-
 lio vnum aliquid eliquatum, syncerumq; placuis-
 set, humana infirmitatis errorem cooperiebat
 charitas unitatis, sicut scriptum est: Charitas
 cooperit multitudinem peccatorum.

Hoc igitur est quod docet Augustinus: Si
 quis in questione aliqua obscura, pacis vinculo
 saluo, ab alijs dissentiens erret, inter hereticos
 haudquaquam censendus, donec post multam
 disputationem, inquisitionem, & collationem,
 ad plenarij concilij manifestam decisionem que-
 stio foret perducta.

Quod autem Papa Stephanus, ante plenarij
 Concilij luculetã definitionẽ, rebaptizãtes, aut id
 fieri decernentes, excommunicandos censuit,
 ad eos potissimum videtur referendũ, apud quos
 inuiolata semper custodita fuerat cõsuetudo Ec-
 clesie, de non rebaptizandis ijs qui ab hereticis
 semel baptizati ad Ecclesiam ab hæresi venie-
 bant, vt apud Romanos. Per Africam autem
 consue-

Lib. 1, cõ.
 tra Dona-
 tist. ca. 18.

Oratio de officio pij viri

consuetudo ea per Agripinum Cypriani antecessorem labefactata erat, & in disputationem adducta, & tandem contra nouitatem per Agripinum introductam, auctoritate plenarij Concilij defensa & stabilita.

Quid de hac Stephani sanctione senserit doctissimus ille Dionysius Alexandrinus, praesertim quatenus ad Oriētis Episcopos dirigebatur, videre licet ex epistola Dionysij ad Stephanum Romanum Episcopum: & eiusdem epistola ad Xistum Pontificem Stephani successorem: quarum epistolarum mentionem facit Eusebius hystoriae ecclesiasticae libro . 6. capitibus primis.

Postremo obijcitur & illud, quod Gregorius Theologus in suis in Iulianum inuectiuis, Constantium Imperatorem, quamuis Arrianismo fauentem, adeò non censuerit ab Ecclesiaprecisum fuisse, tanquam haeticum, ut potius pietatis nomine mirifice eum laudet, ac post mortē in caelesti quoque regno eum collocet, eo quod in eum errorem, non malitia & prauitate, sed simplicitate quadam, ac leuitate, & astutis purpuratorum suorum consilijs impulsus fuerit.

Respondemus: Cūm Constantij error manifestē pertineat ad impiam de Christo doctrinā, perspicuum est, quod à Christi corpore eum omnino amputauerit peruersa doctrina, nisi pur-

purpuratorum suorum callidis consilijs, qui specie quadam pietatis, & prætenu pacis inter dissidentes Ecclesias componenda, de Nicani Concilij sententia, iterum (ut ait Zozomenus) quaestiones mouebant, non autem malitia, aut animi prauitate, in errore patefacta veritati contrarium pertractus credatur: Lib. 4. historiae tri part.

Verùm de Constantij Augusti errore non satis scriptores ecclesiastici inter se consentire videntur.

Nicephorus quidē libro ecclesiasticae suae historiae. 9. & 10. secutus, ut ipsi videtur, magni theologi Gregorij sententiam, scribit Constantium non parum, quòd aliquid de paterna fidei professione mutauerit, pœnituisse, & quamuis facilitate ingenij, & illecebris Episcoporum, in quorum potestate fuit, seductus sit, ut homouision verbum, ex fidei symbolo, sub vnionis conjunctionisq; omnium prætenu tolleret, sinceram tamen dictionis eius sententiam esse professum: semper enim eum credidisse Deum, verbum, germanum patris filium, ante secula, ex patre genitum, & manifestum semper eorum qui creaturam illum ausi fuissent vocare, hostem extitisse. Quòd igitur dolorem aliquem Catholicis attulit, non per contemptum eorum, vel cum contumelia, vel ut Arrianus gratificaretur, factum

Oratio de officio pij viri

Et unum esse: sed ut omnes unum essent, & idē sentirent, nec ita sectis atque dissidijs dissecti atque disuncti essent. Itaque Constantium visum esse propter quādā contra catholicos purpuratorum instigatione durius facta Arrianizare magis quā Arrianismo consensisse.

Verum Nicephoro aduersantur probatissimi pleriq; oēs ecclesiastica historiae scriptores, qui eū grauis incōstantia & leuitatis accusant, quōd Nicæna synodi, sub patre Constantino Magno tanta sollicitudine nuper celebrata, decretis contradicere, eaq; immutare purpuratorum suorū consilijs fuerit ausus.

De Gregorio autem Theologo, qui cū reliquis orationibus illum ut cunq; saltē perstrinxerit, in Inuectiuis suis magnificis eum exornauit laudibus: respondēt ardore quōdā aduersus impiū illū religionis desertorē Iulianū, incitātū id fecisse, eoq; ardore ita immutatū Theologum illum, ut amicus, beneuolusq; Constantio Imperatori, Iuliani perfidiam execranti, prorsus factus sit, et nō malitia, sed pietatis quōdā pretextu suorū purpuratorū cōsilijs deceptū res catholicorū aliquātū perturbasse crediderit: eūq; sancti Theologi morē fuisse, ut grauisimas etiā noxas ijs penitus condonaret, qui eas ignorātia & lapsū aliquo temerario, nō malitia commississent.

Sane

Sanè quid de Cōstatio Augusto senserit strenuus ille Arrianismi oppugnator, quiq; Arrianizantes & Arrianismū propugnātes nō potuit non habere cognitos, Diuus Hilarius, satis constat ex scriptis eius cōtra Constantiū, in quibus & Arrianismū eius & tyrannidē contra defensores Nicæna fidei palam & liberè insectatur.

Hactenus satis demonstratū existimo ab ijs scriptoribus & magistris, qui docēt eos demum reperisse portū salutis fidū, in quo feruente contentionum aestu, securè conquiescant: qui retinētēs fundamentum religionis breuissimo illo fidei symbolo comprehensum, capiti Christo per rectam & firmam de ipso fidem coniunguntur, & per pacis vinculum reliquo Ecclesie corpori connectuntur, etiamsi in ijs quæ ad fundamentū hoc religionis non pertinent, ab alijs discrepent, adeò non esse salutis securum portum ostensum pietatis studiosis, ut potius eos incautos in scopulos impeerint, aut in undosam voraginem precipitarint. Sed de refutatione obiectionum satis dictum est.

Id igitur vnū nunc superest, ut nos ipsi firmā & securam arcem ostendamus, ad quam in quavis ecclesie tempestate, tanquam ad asylum, pietatis studiosus tudò confugiat. Scripsit ante annos circiter mille ducentos, tempore
vide-

Oratio de officio pij viri

Vincētij
Lyrinēsis
saluber-
sima do-
ctrina.

videlicet Theodosii Imperatoris, Vincentius Lyrinensis librum aduersus prophanas omnium hereseon nouationes, in quo eruditè admodum & grauitè certam rationem demonstrat, qua sine magna difficultate noxios quosque exurgentium hereticorum errores deprehendere, & tanquam in secura quadam statione constitutus vitare possit salutis suæ studiosus. Saepe, inquit, magno studio, & summa attentione perquirens, à quàm plurimis sanctitate & doctrina præstantibus viris, quonam modo possem, certa quadam via, catholice fidei veritatem ab heretica prauitatis falsitate discernere, huiusmodi semper responsum ab omnibus ferè retuli, quòd siue ego, siue quispiam alius vellet exurgentium hereticorum fraudes deprehendere, laqueosque vitare. & in fide sana, sanus integèrque permanere, duplici modo in primis munire fidem suam, Domino adiuuante deberet. Primò scilicet diuina legis autoritate, tum deinde Ecclesie catholice traditione.

Quamuis enim perfectus scripturarum canon ad vniuersa sibi solus satis superq̄, sufficiens sit: quia tamen scripturam sacram pro sui altitudine, non vno eodemque sensu, vniuersi accipiunt, sed eiusdem eloquia aliter atque aliter, alius atque alius interpretatur, vt pene quot
homi-

homines sunt, tot illinc sententia erui posse vi-
 rantur. Ideo multum necesse est, ut propheti-
 ca & Apostolica interpretationis linea secun-
 dum ecclesiastici & catholici sensus intelligen-
 tiam & traditionem, ceu normā ac regulā, diri-
 gatur. In ipsa item catholica Ecclesia, hoc est, in
 ipsius catholica Ecclesia sensu, intelligentia &
 traditione curandum est, ut id teneamus, quod
 ubiq, quod semper, quod ab omnibus creditum
 est (hoc est etenim verè proprièque catholicum,
 quod ipsa vis nominis, ratioq, declarat. qua om-
 nia vniuersaliter comprehendit) quod ita demū
 fit, si sequamur vniuersitatem, antiquitatem, cō-
 sensionem: sequemur autem vniuersitatem hoc
 modo, si hanc vnam esse veram fidem fateamur,
 quam tota per orbem terrarum confitetur Ecc-
 lesia. Antiquitatem verò, si ab his sensibus
 nullatenus recedamus, quos sanctos maiores, et
 patres nostros celebrasse manifestum est. Con-
 sensionem quoque itidem, si in ipsa antiquitate
 siue vetustate omnium vel penè omnium, sa-
 cerdotum pariter & magistrorum definitiones
 sententiāsque sectemur. Sed quid faciet Chri-
 stianus catholicus, si se aliqua Ecclesia particu-
 la ab vniuersalis fidèi communionè præciderit?
 Quid sanè? nisi ut pestifero corruptoque mem-
 bro sanitatem vniuersi reliqui corporis antepo-

Id tenen-
 dū quod
 semper,
 quod vs-
 bique,
 quod ab
 omnibus
 creditum
 est.

Seq uēda
 vn iuersa-
 lis antis
 quitas.

Cōsensio.

X nat?

Oratio de officio pij viri

nat? Quid si nouella aliqua contagio non iā por-
tiunculam tantum, sed totam pariter ecclesiam
commaculare conetur? tunc item prouidebit, ut
antiquitati inhereat, que prorsus iam non po-
test ab vlla prauitatis fraude seduci. Quid si in
ipsa vetustate, duorum aut trium hominum,
vel certè ciuitatis vnius, aut etiam prouincia
alicuius error deprehendatur? tunc omnino cu-
rabit, ut paucorum temeritati vel inscitia pra-
ponat que sunt vniuersaliter, antiquitus, vni-
uersalis Concilij decreta. Quòd si tale aliquid

Quid fa-
ciendum
catholico
quando
decretis
concilio-
rū deñi-
tuitur.

emergat, vbi nihil eiusmodi reperitur? tunc
operam dabit, ut collatas inter se maiorum
consulat, interrogét que sententias, eorum dum-
taxat, qui diuersis licet temporibus & locis,
in vnius tamen Ecclesiæ catholice communitate
ne permanentes, magistri probabiles extite-
runt: & quicquid non vnus aut duo tantum,
sed omnes pariter vno eodem consensu, aper-
tè, frequenter, & perseueranter tenuisse, scri-
psisse, docuisse cognouerit, id sibi quoque in-
telligat absque vlla dubitatione credendum.

Quem beatorum patrum & magistrorum san-
ctum, catholicumq; consensum ne quis sibi te-
merè contemnendum fortè arbitraretur, ait
in priore ad Corinthios epistola Apostolus:

1. Cor. 12.

Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesiis,
primum

primùm Apostolos, quorum ipse vnus erat: secundo Prophetas, qualem in Actibus Apostolorum legimus Agabum: tertio doctores, qui tractatores nunc appellantur: quos idem Apostolus interdum Prophetas nuncupat, eò quòd per eos Prophetarum mysteria populis aperiatur. Quos in Ecclesia Dei diuinitus per tempora & loca dispensatos quisquis in sensu catholici dogmatis vnum aliquid in sensu sentientes cõtempserit, non hominem contemnit, sed Deum. His, adiuvante Domino, fideliter, sobriè & sollicitè obseruatis, non fuerit admodum difficile, noxios quosque exurgentium hæreticorum deprehendere & deuitare errores.

Qua cum ita sint, is demum (inquit Lyrinensis) est verus & germanus catholicus, qui veritatem Dei, qui Ecclesiam, qui Christi corpus diligit, qui diuina religioni, qui catholicae fidei nihil præponit, non hominis cuiusquam auctoritatè, nõ amorè, non ingenium, non eloquentiam, non philosophiam: sed hæc cuncta despiciens, & in fide fixus & stabilis permanens, quicquid vniuersaliter, & antiquitus Ecclesiam catholicam agnouisse cognouerit, id solùm sibi tenendum, credendumq; decernit. Quicquid verò ab aliquo deinceps vno, aut vna aliqua etiã particula Ecclesie præter omnes, vel contra omnes nouum et inauditum

Verus &
& germanus
catholicus
quis.

Oratio de officio pij viri

subinduci senserit, id non ad religionem, sed ad
tentionem potius intelligat pertinere. In ijs
enim duobus penitus inharere debere, quicquid
hæretici esse nolint. Primum si quid esset anti-
quius, ab omnibus Ecclesia catholica sacerdoti-
bus, vniuersalis concilij auctoritate decretum:
Deinde si qua noua exurgeret quæstio, vbi id
minimè reperiretur, recurrendum ad sanctorum
patrum sententias, eorum dūtaxat, qui suis quique
tēporibus & locis, in vnitae cōmunionis & fi-
dei permanētes, magistri probabiles extitissent:
& quicquid vno sensu atque consensu tenuisse
inuenirentur, id verum & catholicum absque
ullo scrupulo iudicaretur.

Hunc beatorum patrum & magistrorum
sanctum, catholicumque consensum sacer ille
spiritus Christi Ecclesiam in consummationem
vsque seculorum gubernans, & in omnem ve-
ritatem inducens, in scripturis tam prophetica
quàm Apostolicis crebro nobis commendauit.
Hierem. 6: Hæc dicit Dominus: State
super vos, & videte, & interrogate de se-
mitis antiquis, que sit via bona: & am-
bulate in ea, & inuenietis refrigerium ani-
mabus vestris. Et Iob capite octauo. Interroga
generationem pristinam, & diligenter inue-
stiga patrū memoriam. Hæsterni quippe sumus,
& igno-

& ignoramus, quoniam sicut umbra, dies nostri sunt super terram. Et ipsi docebunt te, loquentur tibi, & de corde suo proferent tibi eloquia Dei. Et Ecclesiastici sexto: In multitudine Presbyterorum prudentium sta, & sapientia illorū ex corde coniungere, ut omnem narrationem Dei possis audire, & proverbia laudis non effugiant te. Et iterum: Ne despicias narrationem Presbyterorum sapientium, & in proverbijs eorum conuersare. ab ipsis enim disces sapientiam & doctrinam intellectus. Non te pratereat narratio eorum. Ipsi enim didicerunt à Patribus suis, quoniam ab ipsis disces intellectum.

Eccle. 6.

Postremò Paulus ad suum Timotheum scribens: Seductores, inquit, proficient in peius errantes, & in errorē mittentes: At tu hos deuita, & permane in ijs qua didicisti, & credita sunt tibi, sciens à quo didicisti.

2. Tim. 5.

HÆC cum ita sint, perspicuum omnibus opinor, quàm periculosa, imò & perniciosa sit eorum scriptorum sententia, qui magna cum fiducia, & experientia (ut aiunt) duce & magistra profitentur, eos securum salutis portum tenere, ac censendos germanos Catholicos, qui capitales illos religionis articulos, breui Apostolorum symbolo contentos, quiq; ad Christum Ecclesia caput potissimum spectant, indubitata fi-

Oratio de officio p̄ij viri

de credunt. Et de alia quavis parte religio-
nis, tanquam ad fidei & religionis substantiam
& necessitatem non pertinere, sed tantum ad
fidei integritatem, & sibi & alijs liberam
permittunt sententiam & opinionem, si
modo pacis vinculum cum reliquo
ecclesia corpore conser-
uare studeant.

FINIS.

pij viii
religionem ignoramus
et pertinet
re debent
si quid
at hodie
horitate
et quod
rendam
taxat, qui
re comitor
obabiles
ne confes
catholicum
electum.
um et ma
confesio
im confes
s, et ma
taria samp
obis conu
tia Domini
interrog
ria dicit
tis referre
rite ad
& dicit
sterni

mm 0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 110 120 130 140 150 160 170 180 190 200
Inch 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
4.5 3.0 1.5 0.5
C1 B1 A1 C2 B2 A2 B5 A5 A20 18 17 16 11
C10 09 03 02 01 C7 B7 A7 C8 B8 A8 C9 B9
Patch Reference numbers on UTT
490
Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No.

the scale towards document

